

כאשר לא נרפה מלהתפלל שוב ושוב, נזכה לכל הישועות עד כדי דרגת תחיית המתים!!!

כשהגיעו ימי בין הזמנים אמרו כמה מהמקורבים לרבי חיים, שהנה מרוב אמירת תהילים כבר נחלשה התעוררות הלב אלא הקהל מתפללים כמצוות אנשים מלומדה, על כן מן הראוי שעתה בימים אלו יחדלו מלהתפלל, בכדי שאח"כ תתחדש ההתעוררות ויזעקו אל ה' מתוך עמוק הלב.

נענה להם רבי חיים, הנה עוה"ז דומה לחנות גדולה בה ניתן לקנות כל אשר תאוה נפשך, אלא שעל כל חפץ נקוב מחירו כמה צריך לשלם עליו, כיו"ב ניתן כאן בהאי עלמא להשיג כל משאלות הלב, אך על כל בקשה נגזר מניין התפילות הנדרש להשיגה, וכמו שמצינו במשה רבינו שהתפלל תקט"ו תפילות כמנין ואתחנן להיכנס לארץ ישראל ואם היה מתפלל עוד תפילה אחת היה נענה, כי כך נגזר שבכדי שימלאו מבוקשו צריך להתפלל תקט"ז תפילות ולא פחות, וממילא לא ניתן לדחות את התפילות לאחר כאן.

זה יכול להיות הביאור במדרש לאמר לדורות, דמשה רבינו אומר לכלל ישראל לדורות, דלעולם אל יתייאש מן הרחמים אפילו התפלל הרבה פעמים ולא נענה, דכל דבר יש מניין תפילות הקצוב, כמה תפילות צריך כדי להיות נושע. והראיה היא דוקא ממה רבינו, שאו רואים שכדי שמה רבינו יוכל להיכנס לארץ ישראל היה צריך תקט"ז תפילות ללולי שהקב"ה, ואילו שהקב"ה אמר לו רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדרך הנה, היה נכנס לארץ ישראל.

מהגמרא הנ"ל (ברכות לב) אם רואה אדם שלא נענה בתפילתו יחזור ויתפלל, ומהגמרא אומר יחזור ויתפלל מוכח דלבסוף יהיה נענה דאם לא כן למה אמר יחזור ויתפלל, אלא מאי דלבסוף יהיה נענה אלא דיש מניין קצוב כמה תפילות הוא צריך.

« איך מבקשים כאשר מתפללים!?! »

באמת מצינו, שאחד מהתנאים הצריכים כדי לזכות לקבלת תפילה הוא שיבקש מהקב"ה מתנת חנם, כמו שפירש רש"י עה"פ וְאֶתְחַנֵּן (דברים ג, כג), וז"ל: "אין חנון בכל מקום, אלא לשון מתנת חנם, אף על פי שיש להם לצדיקים לתלות במעשיהם הטובים, אין מבקשים מאת המקום אלא מתנת חנם (ספרי כג). לפי שאמר לו וְחֲנֻנִי אֶת אֲשֶׁר אֶחָן (שמות לג, ט), אמר לו בלשון ואתחנן, עכ"ל.

וכתב השם משמואל זי"ע (תרע"ע), וז"ל: "...והנה קרוב לזה הוא הלשון ואתחנן, שיודע שאין לו בעצמו אצל הקב"ה כלום, רק מבקש מתנת חנם, והוא מכניע כל כוחות הנפש כמו עני בפתח שעומד ומתחנן, ועל כן בכל לשונות התפלה לא התפלל משה רבינו ע"ה אלא בלשון תחנונים, עכ"ל.

ועי"ז מובטח הוא שתתקבל תפילתו, וכמו שאמר החידושי הרי"ם (ליקוטי הרי"ם בפרשת ואתחנן בכמה אופנים), בזה"ל: "משה רבינו ע"ה היה פועל בתפילתו לדורות, ליתן מתנת חנם. כמו שא"י במדרש (דבר ב, יא) ש'אמר משה לפני הקב"ה, רבש"ע, כשתהא רואה את בניך בצער ואין מי שיבקש רחמים עליהם מיד ענה אותך וכו'. ומאחר שיש אוצר של מתנת חנם, למה

« לא להרפות מתפלה!?! »

כתיב בפרשה וְאֶתְחַנֵּן אֶל ה' בַּעַת הַהוּא לְאֹמֶר (דברים ג, כג), ואמרו חז"ל הק' במדרש (ילקוט שמעוני) בזה"ל: "מהו לאמר, אמר רבי עזריה לאמר לדורות, שיהיו מתפללין בשעת צרה, שהרי משה אף על פי שנאמר לו לא תעבר את הַיַּרְדֵּן הַזֶּה (דברים ג, כז). התחיל מתחנן, ע"כ.

ואם משה רבינו עשה כן, כל שכן אנו אזובי הקיר שהדרך היחידה שיש לנו להנצל מצרה היא רק לזעוק אל ה' שיושעינו, וכמאמר דוד המלך וַיִּזְעַקוּ אֶל ה' בְּצַר לָהֶם, מִמִּצְקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם (תהלים קז, יג), כי אם זועקים בשעת צרה הקב"ה מציל ומגיש תיכף ישועה. וכן אמרו (אסתר י ט), זו היא התפילה המגינה על הצרה כצינה.

ונראה לפרש המדרש "מהו לדורות שיהיו מתפללין בשעת צרה", דידוע מה שאמרו חז"ל (דבר י"א ט), שמה רבינו התפלל תקט"ז תפילות כמנין ואתחנן להיכנס לארץ ישראל, ומכאן ילמד אדם שגם אם התפלל ולא נענה אל יתייאש מן הרחמים אלא יחזור ויתפלל, וכמו שאמרו (ברכות לב:), אם רואה אדם שלא נענה בתפילתו יחזור ויתפלל, שנאמר קְוֶה אֶל ה' חֶזֶק וַיִּצְמַח לְבָבְךָ וְקוֹנֶה אֶל ה' (תהלים כז, יד), ופירוש רש"י, התחזק ולא תמשוך ירך אלא חזר וקוה.

וכך אמר הרה"ק הבית אברהם זי"ע, בזה"ל: "בתהלים פָּנֵה אֶל תְּפִלַּת הַעֲרֵעַר וְלֹא בְּזָה אֶת תְּפִלָּתְךָ. תִּקְבֵּה זֹאת לְדוֹר אַחֲרוֹן וְעַם נִבְרָא יְהַלֵּל יְיָ-הוּא (תהלים קכ"ח-ט), יש שצועקים הרבה ואינם נענים, עד שלבם מתפוצץ בהם. האמת, שאין ח"ו מקום להתייאש, כי שום תנועה שאיש יהודי עושה לפניו ית' אינו הולך לאבוד, וכ"ש תפלה."

"פנה אל תפלת הערער - הערער הוא אילן סרק אשר במדבר שאין בו שום לחלוחית, מ"מ לא בזה את תפלתו. תכתב זאת לדור אחרון - בעקבתא דמשיחא שההסתר והחשכות גדולה מאוד, שגם חזון לא מצאו מה, והרבה צועקים ואינם נענים, אל יתייאש. ועי' חיזוק זה 'עם נברא יהלל י-ה' - שאפילו מזה התפלל תקט"ו תפלות ולא נענה, ובכ"ז תפלתו עשתה רושם, ומהתפלות שלו נהיה תורה. וגם מלבד מה שיש ע"פ סוד שבאמת הוא כן נענה, שע"ז שהקב"ה אמר לו עֲלֵה רֹאשׁ הַפְּסָגָה וְגו' וְרָאָה בְּעֵינֶיךָ (דברים ג, כז), וראה את ארץ ישראל בעיניו, וזכה להתקונם שרצה, עכ"ל.

זאת ועוד, כבר מצינו בחז"ל (דבר ז ט), שאם משה רבינו היה מתפלל עוד תפילה אחת היה נענה אלא שאמר לו הקב"ה רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדרך הנה (דברים ג, כו), והרי שפעמים שנצרך לישועה מניין מסוים של תפילות, וכל תפילה ותפילה מקרבת את הישועה, על כן אל יחדל מלדפוק על שערי רחמים.

כאשר נחלה הגאון רבי נחום פרצוביץ זצ"ל במחלה הנוראה רח"ל, הרבה חותנו הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל ראש ישיבת מיר להרעיש שערי שמים לרפואתו, ועורר את תלמידי הישיבה להעתיר בעדו, ואף הנהיג שלאחר כל שיעור יאמרו כל הציבור כאחד כמה פרקי תהילים להחלמתו של רבי נחום.

לא ישיג כל אחד מהאוצר הזה, רק שנצרך לזה על כל פנים שירצה מתנת חנם, ולידע בבירור שאין לו כלום אצל בוראו, עכ"ל.

הגה"צ המפורסם רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א, (בספרו 'ונכתב בספר' ח"ב עמוד רמ"ח), כתב על דרך זה דברים נפלאים, וז"ל: "מי שדעתו שפלה עליו אין תפלתו נמאסת (סנהדרין מג:). ואולי זה סוד דברי חז"ל (ברכות י) אל יעמוד אדם במקום גבוה ויתפלל, אלא במקום נמוך ויתפלל, כי בשעה שהאדם הוא שפל בעיני עצמו, הוא יודע היטב שאין מגיע לו כלום, אלא רק ביד וברצון השי"ת לתת לו לעוזרו, אז תפלתו תפילה כראוי, ואז מבקש ומתחנן מבוראו על נפשו שישפיע עליו מתנת חנם גם אם אינו ראוי ואין מגיע לו, תפילה כזו יקרה מאוד בעיני המקום, ועל ידה יכול האדם להמשיך ישועות נפלאות, כי גם בשעה שיזכה לישועה, ידע כי מהשי"ת הוא, ויודה ויהלל וישבח את בוראו, אדם כזה ראוי לישועה", עכ"ל.

הנה האור החיים הק' בפרשתינו על הפסוק (ג, כג בד"ה עוד נתכוון) וְאֶתְחַנֵּן אֵל ה' פֶּעַת הַיָּאָה לְאָמֹר, כתב בזה"ל: "בפסוק זה נרמז ארבעה תנאים הנצרכים לתפילה שתתקבל, והן, א) ואתחנן, שיתפלל באופן של תחנונים ידבר רש, להתחנן אל הקב"ה כעני בפתח. ב) אל ה', להתפלל אל הוי"ה הקדוש שהוא מקור הרחמים. ג) בעת ההיא, בעת רצון מיוחד, וכהא דאמרו חז"ל איזהו עת רצון שעה שהציבור מתפללין. ד) לאמר, שיפרש באר היטב את תפילתו שלא יהא אפשר לפרשה באופן שאינו ראוי, עכ"ד.

וכבר אמר דוד המלך (תהלים קד, יח-יט) "פִּנְהָ אֵל תְּפִלַּת הָעֹרֵעַ וְלֹא בְּזָה אֶת תְּפִלָּתִי: תִּכְתֹּב זֹאת לְדוֹר אַחֲרוֹן (תהלים קב, יח-יט)". ומקשים המפרשים דלכאורה איזה כוונה היתה לדוד המלך כשהדגיש שהקב"ה שומע לתפלת דוד האחרון, והרי לכאורה אין בכאן שום חידוש מהמקובל לנו במשך כל הדורות כולם, שאכן כן הקב"ה פונה אל תפילתם של עמו ישראל ואינו בוזת את תפילתם, ומהו המיוחד שיש בפסוק זה שהוא לדור אחרון ולא לקודמיו.

ובאיגרת שומר אמונים הביא שכן אי' בפרי עץ חיים למהר"ח ויטאל זצוק"ל שאמר מורו רבנו האר"י הקדוש שהדור האחרון יהא בכוחו וקיומו בתפילה יותר מכל דבר אחר, ומקור דבריו מהפסוק הנ"ל, וכמו"כ מפורש הדבר בסוף שער הגילגולים למהרח"ו בשם רבו, שעיקר העבודה בדורות האחרונים היא בתפילה שזה צריך לדעת שמבלי תורה שמקדשת ומרוממת את האדם אזי אף התפילה לא תתקיים בידו.

« האם יתכן שיש לדור הנוכחי יותר כח ממה שהיה לדור הקודם! »

אך בכל זאת יש להתבונן מה ישנתה הדור האחרון שיצטרך להחזיק בעמוד התפילה במיוחד.

והנה, אי' בספר בים דרך לבאר בזה"ל: "ידע הקב"ה שפלות הדור האחרון, וכפי שמרומז בדברי חז"ל (סוטה פ"ט מ"ט) 'דור שבן דוד בא חוצפא יסגי, בן קם באביו וכו' יראי ה' ימאסו ועוד', וא"כ מאחר וגלוי וידוע לפניו יתברך הנסיונות התקיפים שיפקדו את הדור האחרון, וכמבואר בדברי האוה"ח הקדוש, שבימים ההם ינתן רשות לכח שער החמשים של הטומאה לשחרר את כוחותיו למלחמת קיומו במרכבה הקדושה, ומה שלא ניתן לכוחות רשע אלו רשות להשתולל מקודם תנתן להם רשות בסוף הימים להצטייד עם מיטב כוחותיהם לרדוף ולהקיף כל יראי ה' ואת כל המתקרב לה' ולתורתו להגביר עליו נסיונות מכל צד, פיתויים וגירויים שממש צריך נס לעמוד ולהתגבר, ולכל אלו שרק ירצו להתחזק ולהתקדש בקדושה תיכף יצאו לעומתם כוחות הרע במניעות גדולות."

"ומעתה א"כ מהי העצה, אלא העצה היא, התפילה! שבכח התפילה והתחינה שייבקש האדם על עצמו יום יום, ע"י כן יצליח לשמור כוחות נפש מחודשים לצאת במלחמה כל יום מחדש על אף המעידות הרבות."

"ומכאן שלוחה לנו בשורה מיוחדת לדור האחרון שפנה אל תפלת הערער, שפירשה רש"י נשחת ונהרס, לומר לנו, גלוי וידוע לפני האלוקים שיפלות וירידת הדור האחרון, ועד כמה יהיו מכשולותיו עד כדי בחינת נשחת ונהרס, ועם כל זה יהיה המצב של 'ולא בזה ה' את תפילתם' ויפנה אליה.

ומוסיף בדברים כדרבונות וכותב: "ואף אם יצעק להקב"ה להצילו להבא ויהיה האדם מתוך הרע ומתוך הטומאה, מ"מ ישמע אליה הקב"ה להצילו, ולזה צריך האדם להיות אומן הנושא את כלי אומנתו עמו שהיא התפילה, וענין נחיצות התפילה היא בעצם יותר מאשר אומן וכלי אומנתו, משום דיותר דומה הוא ללוחם החייב להצטייד עם נשקו, וכמו שמתרגם התרגום על הפסוק אֲשֶׁר לְקַחְתִּי מִיַּד הָאֱמֹרִי בְּחַרְבִּי וּבְקִשְׁתִּי (בראשית מה, כב), ותירגמו "בצלותי ובבעותי", הרי לנו שהתפילה והבקשה הם החרב והקשת של עם ישראל."

ומוסיף עצה מועילה מאד וכותב: "ועל זה צריך להתרגל להיות למוד לשוחח עם קונו בלשון שלו, וירגיל בתפילה ובקשר אמיץ וחזק עם הבורא, ועולמנו מועד לפורעניות המתרגשות לבוא על בני אדם, ואוי אם תפגע הרעה את האדם ולא ימצא מוכן בכלי מלחמתו שזו התפילה, בה יעשה האדם בזמן הזה שהרעה עלולה למוטט אותם, אנה ינוס וממי יבקש עזרה מי יתן לו תקוה ונחמה, אם לא התפילה שרק היא תסיר ממנו את הדאגה."

"נמצא לפי"ז שהגם שניפול לשפלות גדולה ולירידות מ"מ תהא לנו הזכות עדיין לפנות בתפילה לה' שיצילנו, ומובטחים אנו שיפנה האלוקים לתפילתנו ולא ימאסנו, ותכתב זאת לדור האחרון, והוא דור האחרון שמעידותיו יהיו רבות ועמוקות ותכתב לו פנה אל תפילת הערער ולא בזה את תפילתם, וזאת בהתחשב בריבוי הנסיונות המשברים, ובהצטרף אליהם היסורים הנוראים שיושפע בהם דורו של המשיח המוסיפים על כדורך הנפש, ולכן המטרה המיוחדת לדור האחרון שבכל עת שיפנה מעומק לבו לה', שיפנה לה' בתפילתו בכל מצב שנמצא", עכ"ל.

ועוד יותר מזה מצינו בגמ' בברכות (דף י). שכאשר נשלחה ישעיה הנביא אל חזקיה המלך בנבואה מאת הקב"ה, ואמר לו 'מת אתה בעוה"ז ולא תחיה לעוה"ב', ואח"כ אמר לו 'כבר נגזרה גזירה', אמר לו חזקיה המלך 'בן אמוץ, כלה נבואתך וצא, כך מקובלני מבית אבי אבא אפי' חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים'.

הבה נתבונן, וכי יש מצב עגום ומימש יותר מזה, כאשר עומד נביא ה' מול האדם בשליחות מאת הקב"ה, ואומר לו בפנים 'אתה גמור' אין לך סיכוי 'כבר נגזרה גזירה', ועכ"ז עמד חזקיהו כחלמיש צור ולא התיימש, ובלי היסוס ענה לעומתו, שמקובלני מבית אבי אבא, שכח התפלה הוא כ"כ חזק, שאפי' במצב המימש ביותר שיש בעולם, אין שום סיבה להתיימש מן הרחמים, וכמו שאנו רואים שם שאכן נתרפא מחליו.

צא וראה בדברים המבהילים שכתב הספורנו, בפרשת וירא, כאשר באו שלושת המלאכים לבשר לאברהם אבינו את ההבטחה המיוחדת פֶּעַת חַיָּה וּלְשָׂרָה בִּן (בראשית יח, יד), כתוב וַתִּצְחַק שָׂרָה בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר אַחֲרַי בְּלִתי הֵיטָה לִי עֲדָנָה וְאֲדֹנָי זָקֵן (בראשית יח, יב), ונחלקו המפרשים אם ידעה שהם מלאכים, או חשבה שהם ערביים.

וכתב הספורנו לבאר בזה"ל: "שחשבה שהיה דבר המלאך ברכת נביא בלבד כענין אלישע, לא נבואה ושליחות האל ית', וחשבה שלא יושג זה בזקנים בברכת שום נביא, כי אמנם להשיב הבחורות אחר הזקנה הרי הוא כתחיית המתים שלא תהיה זולתי במצות האל פרטית או בתפלה משגת חן מאתו", עכ"ל הנוראיים.

"...וחשבה שלא יושג זה בזקנים בברכת שום נביא, כי אמנם להשיב הבחורות אחר הזקנה הרי הוא כתחיית המתים שלא תהיה זולתי במצות האל פרטית או בתפלה משגת חן מאתו..."